

## વીર બાળ દિવસ

### પ્રસ્તાવના

ભારત ભૂમિ એ શૂરવીરો અને સંતોની ભૂમિ છે. આ ઘરતી પર એવા અનેક વીરો જન્મ્યા છે જેમણે ધર્મ અને સત્યની રક્ષા માટે પોતાના પ્રાણોની આહુતિ આપી છે. આવા જ મહાન બલિદાનોમાં ગુરુ ગોવિંદ સિંહજીના સાહિબઝાદાઓનું નામ સુવર્ણ અક્ષરે લખાયેલું છે. ભારત સરકાર દ્વારા દર વર્ષે ૨૬ ડિસેમ્બરના દિવસને 'વીર બાળ દિવસ' તરીકે ઉજવવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે. આ દિવસ શીખ ધર્મના દસમા ગુરુ શ્રી ગુરુ ગોવિંદ સિંહજીના બે નાના સાહિબઝાદા - સાહિબઝાદા જોરાવર સિંહજી અને સાહિબઝાદા ફતેહ સિંહજીની શહાદતને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે મનાવવામાં આવે છે.

### ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ અને સંઘર્ષ

વીર બાળ દિવસનું ઐતિહાસિક મહત્વ મુઘલ કાળ સાથે જોડાયેલું છે. વર્ષ ૧૭૦૪માં ચમકૌરના યુદ્ધ પછી, ગુરુ ગોવિંદ સિંહજીના બે નાના પુત્રો તેમની દાદી માતા ગુજરીજી સાથે મુઘલ સૈનિકો દ્વારા પકડાઈ ગયા હતા. તેમને સરહિંદ લઈ જવામાં આવ્યા, જ્યાં તેમને કેદ કરવામાં આવ્યા હતા. તે સમયે સાહિબઝાદા જોરાવર સિંહજીની ઉંમર માત્ર નવ વર્ષ અને સાહિબઝાદા ફતેહ સિંહજીની ઉંમર માત્ર સાત વર્ષ હતી. મુઘલ નવાબ વઝીર ખાને તેમને ઈસ્લામ ધર્મ અંગીકાર કરવા માટે અનેક લાલચો આપી અને ભારે દબાણ કર્યું, પરંતુ આ નાનકડા બાળકોએ પોતાના ધર્મ અને સિદ્ધાંતો સાથે બાંધછોડ કરવાનો સ્પષ્ટ ઈનકાર કરી દીધો.

### સર્વોચ્ચ બલિદાન

જ્યારે સાહિબઝાદાઓએ ધર્મ પરિવર્તન કરવાની મનાઈ કરી, ત્યારે ક્રોધિત થયેલા નવાબ વઝીર ખાને તેમને અત્યંત ક્રૂર સજા સંભળાવી. આ નાનકડા બાળકોને જીવતા દીવાલમાં ચણી દેવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો. મૃત્યુ સામે હોવા છતાં, આ બાળકોના ચહેરા પર જરાય ડર નહોતો. તેમણે હસતા

મુખે અદભૂત ધીરજ અને સાહસનો પરિચય આપતા શહાદત વહોરી લીધી. આ ઘટના ભારતીય ઇતિહાસની સૌથી હૃદયદ્રાવક અને પ્રેરણાદાયક ઘટનાઓમાંની એક છે. પૌત્રોના બલિદાનના સમાચાર સાંભળીને માતા ગુજરીજીએ પણ પોતાના પ્રાણ ત્યાગી દીધા.

## સરકારની જાહેરાત અને ઉજવણી

વર્ષ ૨૦૨૨માં ભારત સરકાર દ્વારા આ દિવસને 'વીર બાળ દિવસ' તરીકે ઉજવવાની સત્તાવાર જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. આ દિવસની ઉજવણી પાછળનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય આવનારી પેઢીઓને આ મહાન બલિદાનથી માહિતગાર કરવાનો અને તેમનામાં દેશપ્રેમની ભાવના જગાડવાનો છે. આ દિવસે શાળાઓ, કોલેજો અને અન્ય સંસ્થાઓમાં વક્તવ્ય, નાટક, ક્વિઝ અને વાર્તા કહેવા જેવા કાર્યક્રમો યોજવામાં આવે છે, જેથી બાળકોમાં સાહસ, સહિષ્ણુતા અને નૈતિક મૂલ્યોનો વિકાસ થાય.

## વીર બાળ દિવસનું મહત્વ અને પ્રેરણા

આ દિવસ આપણને શીખવે છે કે સત્ય અને ધર્મના માર્ગ પર ચાલવા માટે ઉંમર કોઈ અવરોધ નથી હોતી. અન્યાય સામે ઝૂકવું એ કાયરતા છે અને સત્ય માટે અડગ રહેવું એ જ સાચી વીરતા છે. સાહિબઝાદાઓનું બલિદાન આપણને ન્યાય અને માનવતાની રક્ષા માટે હંમેશા તત્પર રહેવાની પ્રેરણા આપે છે. તે બાળકોમાં મજબૂત ચારિત્ર્ય અને સમાજ પ્રત્યેની જવાબદારીની ભાવના વિકસાવવાનો સંદેશ આપે છે.

## ઉપસંહાર

નિષ્કર્ષમાં કહી શકાય કે 'વીર બાળ દિવસ' એ માત્ર એક સ્મૃતિ દિવસ નથી, પરંતુ તે અખૂટ પ્રેરણાનો સ્ત્રોત છે. સાહિબઝાદા જોરાવર સિંહજી અને સાહિબઝાદા ફતેહ સિંહજીનું બલિદાન ભારતનો સાંસ્કૃતિક અને નૈતિક વારસો છે. તેમનો આત્મવિશ્વાસ અને ત્યાગ હંમેશા માનવતાને સાચા માર્ગ પર ચાલવાની અને અન્યાય સામે લડવાની પ્રેરણા આપતો રહેશે.